

بہنام خدائونہ جاس و خرد

اندازہ گیری هوش كودك

تأليف و گردآوری: دكتور ابوالفضل كرمی

انتشارات روان سنجی

سرشناسه	: ابوالفضل کرمی، ۱۳۲۳
عنوان و نام پدیدآور	: اندازه گیری هوش کودک (آزمون ریون رنگی)
مشخصات نشر	: تهران : روان سنجی
مشخصات ظاهری	: ۱۰۲ صفحه
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۸۵۵-۲۷-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: آزمون ریون کودکان
موضوع	: ماتریس های پیشرونده
موضوع	: آزمون هوش
رده بندی کنگره	: BF۴۳۱/۳/ک۴
رده بندی دیویی	: ۱۵۳/۹۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۹-۳۹۶۸ م
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

عنوان کتاب	: اندازه گیری هوش کودک (آزمون ریون رنگی)
گردآورنده	: ابوالفضل کرمی
نوبت چاپ	: هفدهم ۱۴۰۲
شمارگان	: ۱۰۰ نسخه
قیمت	: ۱۲۰,۰۰۰ تومان

آدرس انتشارات: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه رشتچی، پلاک ۱۳ واحد ۲. تلفکس: ۰۲۱-۶۶۵۶۴۸۱۵

فهرست مطالب

۵	 مقدمه
۷	 پیشگفتار ویرایش اول
۹	 بخش اول: مبانی نظری
۹	 ضرورت و لزوم کاربرد آزمون‌ها
۹	 تاریخچه آزمون‌های روانی
۱۰	 شروع واقعی آزمون‌های روان‌شناختی
۱۱	 شکل‌گیری آزمون هوشی بینه - سیمون
۱۲	 اندازه‌گیری و اهمیت آن در علوم
۱۳	 خصوصیات آزمون‌های روانی
۱۳	 خصایص اصلی آزمون‌ها
۱۳	 خصایص فرعی آزمون‌ها
۱۴	 طبقه‌بندی آزمون‌ها
۱۴	 طرز تهیه آزمون‌های روانی
۱۶	 انواع سوال‌های آزمون
۱۶	 نحوه اجرای آزمون‌ها
۱۶	 وظایف آزمونگر در اجرای آزمون
۱۷	 طرز تصحیح و نمره‌گذاری آزمون
۱۷	 روش تحلیل سوال‌های آزمون
۱۸	 اصولی که در اجرای آزمون‌های روانی باید رعایت شود
۱۹	 طرز تهیه نیم‌رخ روانی
۲۰	 شیوه تعبیر و تفسیر نتایج آزمون‌ها
۲۰	 گزارش نتایج آزمون‌ها
۲۱	 رعایت نکات و ضوابط اخلاقی در کاربرد آزمون‌ها
۲۲	 آزمون‌های هوش
۲۲	 تعریف هوش از آلفرد بینه
۲۲	 تعریف هوش از نظر پیائزه
۲۲	 هوش از دیدگاه دیوید وکسلر
۲۲	 روش‌های ارزیابی نتایج حاصل از آزمون‌های هوش
۲۳	 معایب بهره هوشی
۲۴	 آزمون ماتریس‌های پیش‌رونده ریون
۲۴	 ماتریس‌های پیش‌رونده ریون
۲۴	 مواد آزمون
۲۵	 روش اجرا
۲۵	 تصریح دستورالعمل
۲۹	 منابع
۳۰	 بخش دوم: تصویرها

مقدمه

در روزگاران گذشته که فرزندان مجبور بودند شغل پدران خود را احراز کنند نیازی به شناخت توانایی‌ها و استعدادها و تفاوت‌های فردی نبود. به تدریج که علم پیشرفت می‌کند و تمدن بشری پیچیده‌تر می‌شود و تکنولوژی جدید متولد می‌شود مسئله مهارت و کسب تخصص مطرح می‌گردد و وقت ارزش پیدا می‌کند. حفظ سرمایه و سودآوری آن در تمام زمینه‌ها مورد بحث قرار می‌گیرد و صحبت از حداکثر استفاده از حداقل امکانات به میان می‌آید. جلوگیری از هدر رفتن نیروها در برنامه‌ریزی‌های مختلف مطرح می‌شود. مشاغل متعددی با تخصص‌های ویژه ایجاد می‌گردد. دیگر نه تنها فرزندان نمی‌توانند شغل پدر را احراز کنند بلکه پدر نیز امکان دارد به علت سنتی بودن وسایل کار شغلش را از دست بدهد.

امروزه برای این که افراد بتوانند در زندگی اجتماعی نقش خاص خود را ایفا کنند و شغل مناسب احراز کنند باید مهارت‌های ویژه‌ای را کسب کنند، برای کسب مهارت و تخصص نیاز به سرمایه‌گذاری‌های زیاد است، اگر در انتخاب افراد جهت آموزش مهارت و تخصص دقت کافی مبذول نشده و به توانایی‌ها و استعداد افراد توجه نشود سرمایه‌ها هدر خواهد رفت.

استعدادها در تمام افراد یکسان نیستند و همان طوری که انسان‌ها از نظر شکل، قد و وزن با یکدیگر اختلاف دارند از نظر استعدادها، هوش و رغبت‌ها هم باهم متفاوت هستند. پس یکی از اهداف مهم آموزش و پرورش آن است که به توانایی‌ها و استعدادها و محدودیت‌های افراد پی ببرد و امکان شکوفایی آنها را فراهم سازد و آنان را به شغلی هدایت کند که با توانایی‌های جسمی و روانی آنان مطابقت داشته باشد و موجبات رشد و پیشرفت فرد و جامعه را فراهم کند.

مرحوم دکتر هوشیار در کتاب (روان شناسی عملی) می‌نویسد: (امروز روز تخصص است و برای تخصص نیز تشخیص استعداد شرط اول است ...)، اما برای تشخیص استعداد و تمایلات یا هوش افراد نیاز به ابزار سنجش دقیق می‌باشد. یکی از توانایی‌هایی که تشخیص آن جهت برنامه‌ریزی تحصیلی و شغلی ضروری است تعیین میزان هوش افراد است. مرحوم دکتر هوشیار (هوش را بزرگترین سرمایه فرد در راه زندگی و مهمترین ذخیره یک ملت می‌داند). کودکان باهوش نه تنها به خانواده بلکه به جامعه خود تعلق دارند و نوابغ از آن جامعه ملل می‌باشند. کشوری که در سرمایه‌گذاری‌های خود از سرمایه هوش ملی استفاده کند با سرعت راه ترقی را خواهد پیمود، لذا پی بردن به توانایی‌های هوشی افراد یکی از ضروری‌ترین نیاز برای تعلیم و تربیت آنان می‌باشد.

تدریس درس کاربرد عملی آزمون‌های روانی در مشاوره در چند سال اخیر و علاقه دانشجویان برای دسترسی به آزمون‌های روان سنجی، اینجانب را برآن داشت که در ترجمه و تألیف و هنجار کردن آزمون‌های روانی قدمی بردارم. در نیم سال اول سال جاری با همکاری ۱۱ نفر از دانشجویان رشته مشاوره دانشگاه تربیت معلم به تهیه نرم ایرانی سرعت و دقت سنج تولوز- پیرون در سطح استان مازندران و شهر تهران و در نیم سال دوم نیز با

همکاری ۲۳ نفر از گروه دیگری از همان دانشجویان دست اندرکار هنجاریابی آزمون ریون و مکعب‌های کپس در سطح تهران و محاسبه همبستگی بین آنها هستیم که انشا الله بزودی نتیجه کار گزارش خواهد شد.

قبل از پایان کار این گزارش به عنوان اولین قدم در جهت روان سنجی، برآن شدم که آزمون ریون کودکان را همراه با اطلاعاتی در زمینه تاریخچه آزمون‌ها، خصایص اصلی و فرعی و طبقه بندی آنها و دستورالعمل تست ریون، تقدیم عزیزان کنم و امیدوارم با یاری خداوند منان توفیق خدمت در جهت ارائه دیگر آزمون‌های هوش و شخصیت و هنجاریابی آنها را در شماره‌های بعدی داشته باشم.

ابوالفضل کرمی

پیشگفتار ویرایش اول

در سال ۱۳۷۲ این کتاب جهت استفاده دانشجویان درس کاربرد آزمون‌های روانی در مشاوره (هوش) به چاپ رسید و تا کنون به وسیله انتشارات روان‌سنجی ۱۶ بار تجدید چاپ شده است. در مدت ۱۷ سال گرفتاری‌های کاری فرصت تجدید نظر را فراهم نکرده بود. در آن موقع هدف از چاپ این کتاب بیشتر آموزش آزمون ریون رنگی بود. به مرور زمان مشخص شد که در بعضی از مراکز آموزشی از این کتاب به‌عنوان منبع اصلی استفاده می‌شود، لذا تصمیم گرفته شد کتاب مورد بازنگری قرار گیرد و تا اندازه‌ای کم و کسرهای آن برطرف شود.

در چاپ نخست این کتاب، غلط‌های چاپی و نگارشی وجود داشت که در ویرایش جدید کل مطالب مورد بازنگری قرار گرفت و غلط‌ها اصلاح شدند و علاوه بر آن در بعضی قسمت‌ها تغییراتی صورت پذیرفت و مطالبی به آن اضافه شد که به شرح زیر می‌باشد:

ضرورت و لزوم کاربرد آزمون‌ها، طرز تهیه آزمون‌های روانی، انواع سوال‌های آزمون، نحوه اجرای آزمون‌ها، طرز تصحیح و نمره گذاری آزمون‌ها، روش‌های تحلیل سوال آزمون، طرز تهیه نیم رخ روانی، نحوه تعبیر و تفسیر نتایج آزمون‌ها، گزارش نتایج آزمون‌ها و رعایت نکات و ضوابط اخلاقی در کاربرد آزمون‌ها.

در نگارش مطالب نگارنده، سعی نمود با توجه به اینکه ۲۷ سال است این درس را تدریس می‌کند از سوابق تدریس استفاده نموده و مطالب را به گونه‌ای که در کلاس ارائه می‌شود با زبانی ساده بیان کند به همین دلیل منابعی نیز در متن کتاب ذکر نشده است امید است که مطالب مورد استفاده کاربران و دانشجویان عزیز قرار گیرد.

دکتر ابوالفضل کرمی

